

Tito u misiji mira po morima svijeta

Kolombo je obilježio snažno i jedinstveno novu etapu u jakanju i daljem porastu uloge politike nesvrstavanja u svijetu. Naša zemlja, kao jedna od najaktivnijih sudionika pokreta nesvrstivosti od njegovog nastanka, uložila je velike napore i dala značajan i veoma zapazan doprinos djelovanju delegacije SFRJ koju je vodio predsjednik Republike drug Josip Broz Tito punom uspjenu Pete konferencije nesvrstanih zemalja.

U danima avgusta 1976. godine, kada se usvajala celokupna strategija nesvrstanih zemalja u borbi za mir i ravnopravne odnose naroda i država u svijetu, u glavnom gradu zemlje domaćina Sri Lanke — u Kolombu, u ubavoj luci ovog živopisnog grada, nalazio je školski brod JRM »Galeb«. On je učestvovao, kao što je poznato u nizu misija mira predsjednika Tita. Spomenimo ovom prilikom one misije održane u vremenima kada su se počeli graditi mostovi zblizavanja naroda i stvaranje prvi početci nesvrstivosti.

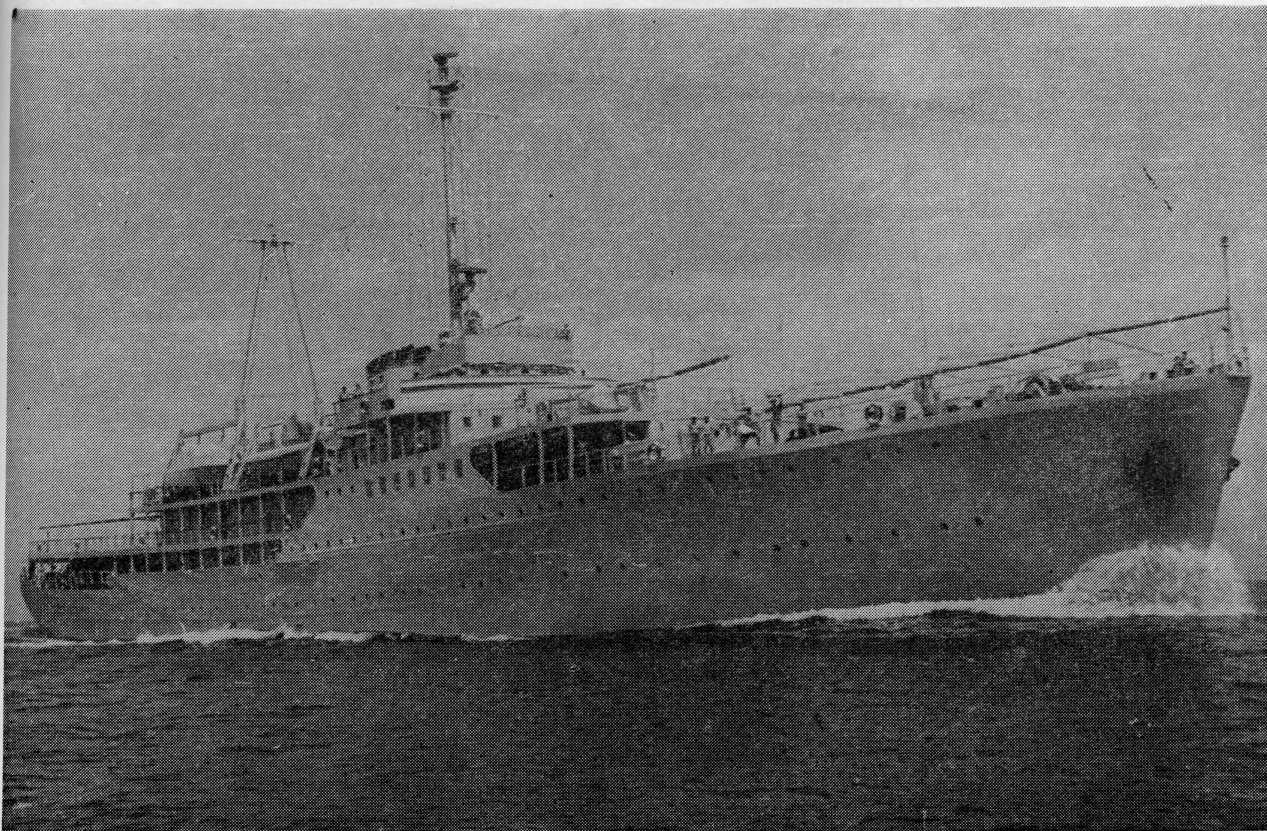
Nakon 15 godina pokret nesvrstanih, nastao u vrijeme hladnog rata, utemeljen 1961. godine na Prvoj beogradskoj konferenciji, dočekuje Petu konferenciju u Kolombu veoma ojačan. Porodica nesvrstanih sve je brojnija i utjecajnija. Rješavanje ključnih pitanja današnjice: mira i novog pravednijeg ekonomskog poretka, pravo svih na nezavisnost i samostalnost, a protiv dominacije bilo koje vrste, ne može se ni zamisliti bez nesvrstanih.

Put da se utemelji nesvrstivost nije bio ni lak ni kratkotrajan. O tome mogu posvjedočiti i oni napori koje je jedan od najistaknutijih neimara nesvrstivosti, predsjednik Tito, ulagao na poznatim putovanjima u misiji mira po morima svijeta. Znatno broj putovanja u strane zemlje do 1962. godine, drug Tito je obavio ratnim brodom Jugoslovenske ratne mornarice »Galebom«, obično još u pratnji sa dva razarača.

Njegova putovanja po morima svijeta padala su upravo u vrijeme kada je zaoštrenost između blokova bila u punom jeku i kada je svijetski mir i slobode, oslobodanje milijuna ljudi od kolonijalnog jarma, bilo dovedeno u pitanje. U uzavreloj i ratnoj opasnosti bremenitom svijetu bilo je potrebno graditi mostove i spone među narodima svih kontinenata i državama različitog društveno-političkog uređenja.

Iz brodskih dnevnika u najkraćim crtama mogli bi zablježiti niz misija mira predsjednika Tita. Prvo putovanje: posjeta Velikoj Britaniji. Bio je to ponovni susret sa saveznicima iz oslobodilačkog rata (7. — 30. 3. 1953.). Slijedi borba za mir i saradnju na Balkanu i Evropi, posjeta Turskoj (8. — 21. 4. 1954.) i Grčkoj (31. 5. — 10. 6. 1954.) Na prijelazu iz 1954. u 1955. godinu predsjednik Tito je u Aziji u prijateljskoj posjeti Indiji i Burmi. Bilo je to u vrijeme završetka antikolonijalne revolucije na azijskom kontinentu i neposredno uoči historijske azijsko-afričke konferencije u Bandungu. Nešto kasnije (2. 12. 1955. — 10. 1. 1956.) brod »Galeb« uplovljava s drugom Titom u luke Etiopije i Egipta u vrijeme kada je Crni kontinent zatalasan oslobodilačkom borbom. U ljeto iste godine (22. 7. — 1. 8. 1956) Tito je ponovno u Grčkoj, jednom od susjeda SFRJ s kojim postoje odvajkada dobrosusjedski odnosi.

Slijedi jedno od najdužih putovanja »Galeba«. Predsjednik Tito je na putu povezivanja i proširenja prijateljstva i suradnje slobodoljubivih naroda triju kontinenata. Posjećuje Indoneziju, Burmu, Indiju, Ceylon (Sri Lanku), Etiopiju, Sudan, Ujedinjenu Arapsku Republiku, (Egipat), Grčku. Mornarički združeni odred (»Galeb«, razarač »Split« i brod trgovačke mornarice »Lovćen«) prešao je tada u toku 97 dana (decembar 1958 — mart 1959.) 16.741 nautičku milju. Po-

»Galeb« — plovna jedinica mira

znate su riječi predsjednika Tita na Banduškom sveučilištu (27. 12. 1958.) o spoznaji da novi svjetski rat nije neizbježan i da se može osujetiti angažiranjem i jačanjem svih progresivnih i antiimperijalističkih snaga u svijetu.

Na putovanju (14. 2. — 26. 4. 1961.) predsjednik Tito posjetio je neke zemlje zapadne i sjeverne Afrike, koje su upravo, svojom borbom stale na put nezavisnosti i sve odlučnije postavile pitanje pravednijeg društvenog poretka i koegzistencije. Narodi Malia, Libije, Gane, Togoa, Gvineje, Maroka, Tunisa i UAR-a toplo su u svojoj sredini pozdravili jugoslovenskog Predsjednika kao istaknutog i provjerenog borca za mir i progres. Slijedeće godine, neposredno posle Prve konferencije nesvrstanih u Beogradu Tito je ponovno »Galebom u posjeti (31. 1 — 24. 2. 62) UAR-u i Sudanu.

Brodski dnevnik »Galeba« otkriva sa ovih Titovih putovanja i to da su kao gosti jugoslovenskog Predsjednika, da bi mu zaželjeli dobrodošlicu na brodu, tom plovećem dijelu i reprezentantu nove socijalističke i nesvrstane Jugoslavije, bili veoma istaknuti državnici, kao: Gamal Abdel Naser, car Haile Selasie, Džavaharlal Nehru, general Abud, Ahmed Sukarno, Albert Tabman, Kvame Nkrumah, U Nu, Ne Vin, Modjbo Keita, kralj Hasan II, Seku Ture...

Međutim, ima nešto što brodski dnevnik ne može otkriti, jer se to u njega ne zapisuje. Samo onaj tko je imao priliku i čast da doživi bar neku od Titovih misija mira po morima svijeta može upečatljivo da istakne neke činjenice. Predsjednik Tito je svuda od

obala Jadrana do voda Indijskog oceana toplo ispraćen i dočekivan kao čovjek koji umije da probudi, organizira i usmjeri revolucionarnu energiju milijuna ljudi. Bio je to razlog da su i posade naših ratnih brodova u svim lukama najsrdačnije i prijateljski primane.

U trajnoj i veoma dragoj uspomeni posada, mornara i oficira, koje su tada bile na »Galebu« ostaje Titova neposrednost. U njegovoj kabini do kasno u noć gorjelo je svijetlo, a često već u zoru bio je vedar i nasmijan na palubi »Galeba«. Našao je vremena da dođe među mornare, nekako najradije silazio je dolje do strojara, njima kod strojeva na visokim temperaturama nije bilo lako. Ne samo za posadu »Galeba«, već i za sve pripadnike Jugoslovenske ratne mornarice bilo je najveće priznanje u tome što je Vrhovni komandant oružanih snaga SFRJ maršal Tito prilikom svake plovidbe ocijenio da su posade pokazale vanrednu izdržljivost, visoku svijest i kvalitete odličnih pomoraca i da su svojim držanjem dostojno reprezentirale jugoslovensku ratnu mornaricu.

Zaista, Titove misije mira po morima svijeta dio su krupnih poduhvata jednog od najistaknutijih graditelja nesvrstanosti čije ime i djelo znači danas u svijetu nesvrstanost i samoupravni socijalizam i tako snažno zrači sve vedrijim perspektivama za milijune radnih ljudi i naroda koji traže ravnopravnost, slobodu i mir.

ANĐELKO KALPIĆ
kapetan bojnog broda

